

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

Remiss av promemorian Flexiblare regler för utbetalning från pensionsförsäkring och pensionssparkonto

Fi2023/03200

1 Sammanfattning

Skatteverket har i princip inte några invändningar mot att förslagen genomförs. Skatteverket har dock följande synpunkter på det remitterade förslaget. Synpunkterna gäller förslag till ändringar och förtydliganden i lagtext, författningskommentarer och allmänmotivering. Det är angeläget att Skatteverkets förslag på förtydliganden av lagtext och författningskommentarer beaktas för att få en så tydlig lagtext som möjligt.

2 Skatteverkets synpunkter

2.1 Synpunkter på inkomstskattelagen, IL (Avsnitt 2)

58 kap. 11 § andra stycket IL

I ett nytt andra stycke lämnas förslag om ett tillägg. Tillägget beskriver hur pensionsutbetalningarna ska göras om det görs ett uppehåll i utbetalningarna under de första fem åren. Om den försäkrade gör ett uppehåll ska utbetalningstiden förlängas med den tid som uppehållet varar. När utbetalningen fortsätter efter uppehållet ska den göras med samma eller stigande belopp jämfört med den sista utbetalningen före uppehållet under den tid som kvarstår av femårsperioden. Detta för att uppfylla femårsregeln i första stycket om att ålderspension inte får betalas ut under en kortare tid än fem år och att pensionen under de fem åren ska betalas ut med samma eller stigande belopp.

Ett uppehåll i pensionsutbetalningarna innebär dock att pensionen inte kommer att betalas ut under en sammanhängande period av fem år. I promemorian anges att femårsregeln har tolkats så att det inte går att avbryta pensionsutbetalningarna under de första fem åren efter att pensionen har börjat betalas ut (avsnitt 1 sista meningen i det första stycket). Det anges även att de ändringar som görs innebär att det tydliggörs att femårsregeln inte hindrar uppehåll i utbetalningen (avsnitt 6.3 tredje stycket och 6.5 andra stycket). I författningskommentaren till första stycket (sjätte meningen) anges att bestämmelsen i första stycket om att pension inte får betalas ut under en kortare tid än fem år inte ska tolkas så att det måste vara fem sammanhängande år. Skrivningarna kan förstås som att ett uppehåll i pensionsutbetalningarna under de fem första åren ryms inom dagens lydelse av lagtexten, dvs. att femårsregeln i första stycket inte är något hinder för att göra ett uppehåll i pensionsutbetalningen under de första fem åren. I avsnitt 3.1 (femte stycket) anges däremot att femårsregeln utgör

ett hinder för att avbryta pensionsutbetalningarna under de första fem åren. Skrivningarna om hur femårsregeln i första stycket ska förstås är motsägelsefulla.

Av skrivningarna i promemorian kan man dra slutsatsen att det finns olika uppfattningar om hur femårsregeln i första stycket ska tolkas. Detta motiverar ett tydliggörande i lagtexten om att ett uppehåll i pensionsutbetalningarna inte strider mot femårsregeln i första stycket. Oavsett tolkningen av dagens lydelse är det viktigt att lagtexten nu utformas på ett sådant sätt att det inte finns någon risk för tveksamhet om vad som gäller.

Skatteverket föreslår därför ett förtydligande i det andra stycket som klargör att den försäkrade kan göra ett uppehåll i pensionsutbetalningarna trots att femårsregeln anger att pensionen ska betalas ut med samma eller stigande belopp under de fem första åren.

Skatteverket anser vidare att skrivningen i det andra stycket om att tiden ska förlängas i motsvarande mån är otydlig. Frågan är vilken tid som avses och vad syftet är med skrivningen. Av författningskommentaren anges att det är utbetalningstiden som ska förlängas i motsvarande mån. Skatteverket förstår inte syftet med att i lagtexten reglera att utbetalningstiden ska förlängas när ett uppehåll görs i pensionsutbetalningen och föreslår att skrivningen slopas.

Förslag på formulering av det andra stycket: *Trots vad som sägs i första stycket kan den försäkrade under de första fem åren göra ett eller flera uppehåll med utbetalningarna. Efter ett uppehåll ska varje utbetalning av pensionen under den tid som kvarstår av femårsperioden göras med samma belopp som den sista utbetalningen före uppehållet eller med stigande belopp.*

Andra stycket i kolumnen "Nuvarande lydelse" saknas.

58 kap. 11 § tredje stycket

I ett nytt tredje stycke föreslås att den försäkrade under de fem första åren ska kunna ändra utbetalningstiden och att pensionen under den tid som kvarstår av femårsperioden efter omräkning ska betalas ut med samma belopp som den första utbetalningen efter ändringen eller med stigande belopp. Förslaget om en ändrad utbetalningstid som innebär en förlängning av utbetalningstiden innebär att pensionen under de fem första åren inte kommer att betalas ut med samma eller stigande belopp under de fem första åren. I avsnitt 4.1 (nionde stycket), i samband med ett exempel på en förlängning av utbetalningstiden, anges att förslaget om en ändring av utbetalningstid innebär att villkoret om att utbetalning ska ske med samma eller med stigande belopp under de fem första åren kommer att urholkas något.

Det som står i det tredje stycket strider mot det som står i det första stycket. Detta framgår dock inte av lagtexten vilket skapar en otydlighet i regleringen. Skatteverket föreslår därför ett förtydligande som klargör att den försäkrade kan göra en ändring i pensionsutbetalningarna under de fem första åren trots att femårsregeln anger att pensionen ska betalas ut med samma eller stigande belopp.

Vidare anser Skatteverket att begreppet omräkning skapar en otydlighet då ordet ändring används i övrigt i lagtexten.

Förslag på formulering av det tredje stycket: *Trots vad som sägs i första stycket kan den försäkrade under de första fem åren ändra utbetalningstiden. Pensionen ska under den tid som kvarstår av femårsperioden efter ändringen betalas ut med samma belopp som den första utbetalningen efter ändringen*

eller med stigande belopp. Utbetalningstiden får inte ändras så att den sammanlagda tiden blir kortare än fem år.

Skatteverket föreslår motsvarande förslag på lydelse av 25 § (pensionssparkonto).

En ändring av utbetalningstiden som innebär en förlängning av utbetalningstiden innebär att pensionen under de fem första åren inte kommer att betalas ut med samma eller stigande belopp. En förkortning av utbetalningstiden ryms inom dagens lydelse eftersom en sådan ändring leder till att det blir större belopp som betalas ut. Mot bakgrund av detta är ett alternativt förslag att endast en ändring som innebär en förlängning av utbetalningstiden regleras i lagtexten.

Alternativt förslag på formulering av det tredje stycket: *Trots vad som sägs i första stycket kan den försäkrade under de första fem åren förlänga utbetalningstiden. Pensionen ska under den tid som kvarstår av femårsperioden efter ändringen betalas ut med samma belopp som den första utbetalningen efter ändringen eller med stigande belopp.*

2.2 Synpunkter på författningskommentarer

58 kap. 11 § första stycket II

I den första meningen i det andra stycket anges att första stycket i paragrafen har korrigerats språkligt. I den tredje meningen i det andra stycket anges hur utbetalningen ska göras efter det att ett uppehåll har gjorts. Hur pensionen ska betalas ut om den försäkrade gör ett uppehåll i utbetalningen regleras i det andra stycket och inte i det första och meningen bör därför slopas. När det gäller skrivningen i den fjärde och femte meningen i det andra stycket om att samma eller stigande belopp även gäller i det fall den sammanlagda utbetalningstiden är kortare än fem år (pension som ska upphöra vid 65 år) kan den uppfattas som en ändring. Den fjärde och femte meningen i andra stycket i författningskommentaren bör därför utgå.

58 kap. 11 § andra stycket II

Som framgår ovan anser Skatteverket att skrivningen i lagtexten om att utbetalningstiden ska förlängas när ett uppehåll görs i pensionsutbetalningen ska slopas. Skrivningen i första meningen i det första stycket om att utbetalningstiden ska förlängas bör ändras om lagtexten ändras enligt Skatteverkets synpunkt.

I andra stycket anges att det även är möjligt att göra uppehåll med utbetalning av pension som enligt första stycket får betalas ut under minst tre år och om uppehållet i ett sådant fall medför att pensionen upphör efter det att den försäkrade fyller 65 år blir konsekvensen att pensionen måste betalas ut under minst fem år. Ett uppehåll måste då förenas med en förlängning av utbetalningstiden. Av 11 § första stycket nuvarande lydelse framgår att om utbetalningarna ska upphöra när den försäkrade fyller 65 år får pensionen inte betalas ut under kortare tid än tre år. Som anges i författningskommentaren medför detta att pensionen måste betalas ut under minst fem år om ett uppehåll medför att pensionen upphör efter det att den försäkrade fyller 65 år. Skatteverket uppfattar det som att förlängningen av utbetalningstiden endast avser det antal år som fordras för att den sammanlagda utbetalningstiden inte ska bli kortare än fem år. För tydlighetens skull bör detta anges i kommentaren.

58 kap. 11 § tredje stycket II

Som framgår ovan anser Skatteverket att skrivningen i lagtexten om att begreppet omräkning skapar en otydlighet i regleringen då ordet ändring används i övrigt. Skrivningen i den första meningen i det första stycket om omräkning bör därför tas bort om lagtexten ändras enligt Skatteverkets synpunkt.

I tredje stycket finns ett exempel som ska illustrera både ett uppehåll i pensionsutbetalningarna och en förlängning av utbetalningstiden. Eftersom det är frågan om både uppehåll i pensionsutbetalningen och förlängning av utbetalningstiden skulle exemplet även kunna illustrera hur pensionsutbetalning ska göras efter uppehållet och ändringen.

Förslag: Till exempel kan den försäkrade som har valt femårig utbetalningstid göra uppehåll med utbetalningarna under två år och förlänga utbetalningstiden med fem år. Om det görs efter tre års utbetalning innebär det att den försäkrade efter uppehållet på två år har två år kvar på femårsperioden. I och med att den totala utbetalningstiden också ska förlängas med fem år kommer pensionen som betalas ut efter uppehållet att vara lägre än före uppehållet. Pensionen ska efter uppehållet betalas ut med samma belopp som vid första utbetalningen efter ändringen eller med stigande belopp.

2.3 Synpunkter på allmänmotivering

I avsnitt 3.1 i tredje stycket anges att de kvalitativa villkoren anges i 58 kap. IL där livförsäkringar delas in i två huvudgrupper, pensionsförsäkringar och kapitalförsäkringar. Skrivningen kan tolkas som att det bara är livförsäkringar som kan vara pensionsförsäkringar och kapitalförsäkringar. En sjuk- och olycksfallsförsäkring kan vara en pensionsförsäkring om den uppfyller de kvalitativa villkoren för en pensionsförsäkring. En pensionsförsäkring behöver alltså inte vara en livförsäkring. Förslagsvis kan det i stället stå att försäkringar delas in i två huvudgrupper, pensionsförsäkringar och kapitalförsäkringar.

I avsnitt 3.1.andra stycket sista meningen bör förtydligas att det är särskild löneskatt på pensionskostnader som tas ut på trygghandekostnaderna.

I avsnitt 4 i förslagsrutan anges att skrivningen om att utbetalningstiden ska förlängas med den tid som uppehållet varar. Som framgår ovan anser Skatteverket att skrivningen i lagtexten om att utbetalningstiden ska förlängas bör slopas. Skrivningen i förslagsrutan bör ändras om lagtexten ändras enligt Skatteverkets synpunkt.

I avsnitt 4 sjunde stycket finns ett exempel som illustrerar tillämpningen av regeln om pensionsutbetalning vid en ändring av utbetalningstiden. Det bör framgå att exemplet är förenklat, ”Följande förenklade exempel kan illustrera tillämpningen”.

I avsnitt 4 åttonde stycket (exemplet) illustreras tillämpningen av en ändring av utbetalningstiden från tio år till fem år. Det bör förtydligas att en förkortning av utbetalningstiden ryms inom dagens lydelse eftersom ändringen leder till att det blir större belopp som betalas ut. Det kan även här göras ett tillägg om att en förkortning av utbetalningstiden inte kan medföra att utbetalningstiden blir kortare än fem år. Avslutningsvis i exemplet anges att när den försäkrade ändrar utbetalningstiden till fem år blir det en ny utbetalning om minst 8750 kr och att det blir detta belopp som villkoret om samma eller stigande belopp får förhålla sig till under de två år som återstår av femårsperioden. Här bör ordet minst tas bort.

Detta remissvar har beslutats av rättschefen Michael Erliksson och föredragits av rättsliga experten Mary-Anne Carlsson. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: enhetschefen Lena Hiort af Ornäs Leijon och sektionschefen Mats Nilsson.

Michael Erliksson